

~~CAX. N. 013~~ Carbonis
NICOLAI VIGELII

Jurisperiti

METHODVS VNIVERSI IVRIS CIVILIS ABSOLV- TISSIMA.

In PARTES SEPTEM distributa.

Quarum

- I. IVS PVBLICVM, siue Iura Magistratum, & Iudiciorum:
- II. IVS PRIVATVM, seu Personarum:
- III. IVS RERVM, siue Dominiorum & Possessionum:
- IV. CAUSAE IVRIS LVCRATIVAE, Haereditates & Legata:
- V. CAUSAE ONEROSAE, Pacta, obligationes & actiones ex contractu:
- VI. OBLIGATIONES & actiones ex delictis descendentes, &
- VII. CAUSAE RETINENDI, amittendi, & recuperandi continentur.

Subiunctis TITVLIS duobus generalibus,

DE VERBORVM SIGNIFICATIO- NE, ET REGVLIS IVRIS.

Opus praestantissimum, afflicta JURISPRVDENTIAE Ro-
mana sacrum.

Nunc postremum ab AVTHORE ipso recognitum, plurimis in lo-
cis emendatum, auctum, & characterum varietate distinctum.

ADIECTA

Triplicis Ipsius METHODI, Iuris Civilis, Pontificij, & Contronesi

COLLATIONE.

ET INDICE absoluto.

FRANCOFVRTI,
Sumptibus Ludouici Regis, Bibliopol.

M. DC. XXVIII.

P A R T I T I O T O T I V S
I U R I S C I V I L I S.

TOTUM Ius civile, in septem partes commodè diuidi potest. Nam omne ius aut ad publicam aut ad singulorum spectat vtilitatem: illud Publicum, hoc Priuatum ius vocatur. Spectant autem ad publicam vtilitatem: leges, magistratus, iudicia tam publica quam priuata, religio, fidei, res militaris & ciuitatum. Horum iura legesq; Primam Iuris Ciuilis partem constituere possunt. Singuli vero ius habent aut in personis, aut in rebus: quibus sublatis, ipsum ius tolli necesse est. Sic ius habet in persona serui, dominus, quod Dominicam potestatem vocant: in persona liberti, patronus, quod Ius patronatus dicunt: in persona pupilli, tutor: in persona adulti, curator ius habet, quorum illud Tutela, hoc Curam nuncupatur: in vxoris persona maritus, & contra in mariti persona vxor ius habet, quod per nuptias constituitur. In personis denique liberorum, parentes ius habent, quod Patriam potestatem appellant. Ex hisce & similibus Iuris speciebus in persona consistentibus cum suis causis & actionibus, Secunda pars Iuris ciuilis confici potest.

In rebus autem, habemus dominium, possessionem, vsufructum, vsu, seruitutes, & similia iura, quæ cum suis causis & actionibus in Tertiam partem reuoci possunt. Porro sunt cause iuris generales, quibus Iura vel adquiruntur, vel conseruantur, vel amittuntur, vel denique amissa recuperantur. Adquiruntur iura per successiones tam ex testamento quam ab intestato, per legata & fideicommissa, per donationes item & vtiucapiones, quæ cause cum suis actionibus, Quartæ parti possunt includi. Sed & adquiruntur iura per pacta & conuentiones, item per obligationes & actiones, quarum alix ex contractu, alix ex delicto nascuntur: illæ quidem Quintam, hæ verò Sextam partem constituere possunt. Conseruantur demum Iura per exceptiones, ac amittuntur per alienationes, capitis deminutiones, captiuitatem, &c. recuperantur denique amissa iura per in integrum restitutionem, postliminiam, &c. cuius generis causæ in Septimam, eamque vltimam partem reuoci possunt: adiunctis duobus titulis generalibus de Verborum significatione, & de Regalis iuris: quorum ille quidem leges declarat, hic vero confirmat.

Hoc modo toto Iure Ciuili in Septem partes distributo, tres quidem priores genera Iuris, cum singulorum generum causis & actionibus: quatuor vero posteriores, causas Iuris generales continebunt. Nam PRIMA quidem pars, Ius publicum: SECUNDA vero, Ius priuatum, quod in personis: TERTIA demum, Ius quod in rebus habemus, tradabit. Cumque cause vel in acquirendo, vel in conseruando, vel in amittendo, vel denique in recuperando iure consistant, tres quidem sequentes partes, causas quibus iura acquiruntur, posterior vero reliquas continebit. Nam QUARTA pars comprehendet causas hereditarias: puta Successiones tam ex testamento quam ab intestato, legata & fideicommissa, donationes & vtiucapiones: QUINTA continebit pacta, obligationes, & actiones ex contractu: SEXTA, obligationes & actiones ex delicto descendentes: SEPTIMA denique & vltima pars, Exceptiones, capitis deminutiones, captiuitates, in integrum restitutiones, postliminium & alias similes causas, quibus iura vel conseruantur, vel amittuntur, vel amissa recuperantur, adiunctis dictis duobus Titulis generalibus. Hæ partes singulæ rursus in libros, libri in capita, capita in quæstiones ac membra subdiuidi possunt, singulis generibus in suas species ac membra subdiuisis, singulisq; speciebus ac membris per suos locos descriptis.

TABV-

METHODI IVRIS CIVILIS

PARS PRIMÆ:

DE IVRE PUBLICO.

DE LEGIBVS, MAGISTRATIBVS, & Iudiciis publicis.

LIBER PRIMVS.

DE IVRE ET LEGIBVS.

Caput I.

Primo: Definitio iuris realis, nempe quod sit ars boni & æqui, proponitur l. 1. §. 1. ff. de iustit. & iudic. & iudic.

Primo: Definitio iuris realis, nempe quod sit ars boni & æqui, proponitur l. 1. §. 1. ff. de iustit. & iudic. & iudic.
 1. Distinctio significatorum, l. pen. & ult. ff. eod. tit. ubi sex iuris significaciones proponuntur: quarum tribus prioribus, ius sumitur pro iuris præceptis, seu legibus naturalibus, civilibus, & honorariis, continens scilicet pro cõsuetudo. Quarta significacione decretum prætoris, etiam iniuriam, ius dicitur. De quare dicitur infr. c. 3. except. 2. Quinta ius per meronymiam sumitur pro loco, in quo ius dicitur. Cui concordat l. voluit. 4. §. fin. ff. de interrogat. in iure faciend. Sexta ius sumitur pro necessitudine, cognatione vel adfinitate. Præter iam enumeratas, & alie sunt iuris significaciones: hæc septimo modo ius accipitur pro potestate & facultate à lege concessa agendi aliquid vel faciendi. Sic actio, iter, æctus, ususfructus, iuris appellacione continentur. Postremo, ius proprie significat artem boni & æqui: vt supra est dictum.

11. Etymologia iuris, seu ratio nominis, habetur l. 1. in princ. ff. de iustit. & iure. Est autem ius à iustitia appellatum, cum enim ius, ars illa boni & æqui, iustitiæ præcepta contineat, à iustitia quoque nomen desumpsit: quemadmodum astra nomina ab astris, arithmetica à numeris, & ætæ artes atque scientiæ à re: cuius artes atque scientiæ ians, denominari solent. Aliam Etymologiam vide M. I. P. lib. 1. cap. 3. in princ.

12. De finitione legum proponuntur l. 1. & l. 2. ff. de legibus.

13. Origine iuris & cause efficientes, l. 2. in princ. cap. 1. que ad §. post originem. ff. de origine iuris. & l. pen. ff. de legibus. Vide insuper infr. divisionem iuris & legum, cap. 4. Accedit M. I. P. d. cap. 1. §. 3.

14. Cause materiales habentur l. iustitia. 10. §. iuris præcepta. ff. de iust. & iure. item iustit. d. tit. §. iuris. Ius etiam spectatur, que habentur infr. cap. prox. §. 2. & 3. v. t. 1. De forma legum dicitur infr. cap. prox. §. 3. & §. 3.

15. De officiis legum tractatur l. legum virtus.

7. & l. cum lex. 22. ff. de legibus. item Nouell. consil. 147. 148. & 163. V. de M. I. P. d. cap. 1. quæst. 6. & M. I. R. lib. 1. cap. 1. §. 1. reg. 3.

ix. De effectibus, l. ult. ff. de legibus.

DE LÉGISLATIONE, INTERPRÉTATIONE, ALIJSQ. IVRI LEGVMQ. ACCIDENTIBVS. Cap. II.

I. QUIBVS COMPÉTAT IVS FERENDI LEGES.

Olim quidem competebat populo Romano, Senatui, plebi, prætoribus, iurisconsultis, vt infr. cap. 4. dicitur. Hodie vero soli competit principi, l. si Imperialis. tit. in fine. C. de legibus.

II. DE QUIBVS LEGES FERENDÆ:

De illis quæ frequenter, nõ quæ raro accidunt, l. iura. 3. cum duab. ff. de leg. tit. 1. c. 64. ff. de reg. iuris. & l. antiqui. 3. ff. si pars heredi perierit.

III. QUOMODO FERENDÆ LEGES, & qua formalitatem anteccedunt.

1. Regula, Vt generaliter describantur leges, non in singulas personas, proponitur l. iura. 3. ff. de legibus. Plurimæ constitutiones, in singulas personas conceptæ contra hanc regulam, in Codice extant: at tamen generaliter sunt intelligendæ. d. l. 11. C. d. tit.

2. Regula, De modo ferendi leges, habetur l. humanum. 3. C. eod. tit. M. I. P. d. cap. 1. §. 7. reg. 1. Cuius exceptionem vide infr. cap. 5. except. 11. Plures legumulationis regulæ colligi possunt ex illis quæ proponuntur infr. cap. proximo.

IV. DE LEGVM INTERPRÉTATIONE & SUPPLETIONE.

Ratio interpretandi ac supplendi leges præponitur l. neque leges. 10. cum tribus ff. sequentibus. ff. de legibus. l. 1. §. hæc legibus. ff. de origine iuris. l. 2. §. sed quis diuina. C. de veteri iure enucleando. Concordant item ea que habentur infr. quæst. 6. reg. 2.

V. QUIBVS COMPÉTAT IVS INTERPRÉTANDI & SUPPLENDI LEGES?

Soli Imperatori competit hoc ius, l. 1. leges ferat. ff. 9. in fin. l. 10. & l. 1. §. cum iuris. C. de legibus. l. 2. §. sed quis diuina res. & §. si quid vero. C. de veteri iure enucleando. Nouell. 6. 143. in princ. Accedit M. I. P. d. cap. 1. quæst. 8. reg. 1. Cuius exceptio est: Nisi sint fieri canones, non leges civiles. l. in vniuersatione. C. de sacrosanctis ecclesijs.